

ne dovolila nobene gimnazije, in jako lahko bi se izgovarjala s smrtjo gimnazije v Gaberjah. To pa moramo na vsak način preprečiti!

Kakor so sedaj razmere, morali bi Slovenci s svojo gimnazijo brez vsake odškodnine na Gologrančev travnik. Slovenci pa zahtevajo, da se mora spodnja gimnazija v Celju samem razširiti v celo gimnazijo.

G. Hugo vitez Berks ima baje v Celju tudi nekaj pristašev, toda hvala Bogu, le jako malo. Zato se nam zdi potrebno, da se ukrene:

1. Naj se skliče shod spodnještajerskih zaupnikov in naj se pokliče gosp. Hugo vitez Berks z njegovimi pristaši na odgovor. Celjsko vprašanje je skupno vprašanje vseh štajerskih Slovencev, zato zahtevamo shod vseh spodnještajerskih slovenskih zaupnikov. Ako bi vitez Berks ne hotel priti na tak shod, ali ako bi se na shodu ne mogel opravičiti, naj ga pozovejo volilci po političnih družtvih, da odloži mandat.

2. Tak shod se mora vršiti na vsaki način, naj potem vitez Berks hoče priti nanj ali ne. Slovenci morajo izjaviti nasproti vladi, da zavzema vitez Berks v celjskem vprašanju stališče, ki je njim na škodo in proti njihovi volji. Naša volja je in ostane: Iz Celja mi ne gremo!

3. Shoda naj ne skličejo celjski prvaki, ker ima mogoče gosp. Berks tudi med njimi somišljenikov. To se bo nemara izvedelo na shodu. Ampak shod naj skliče državni poslanec g. Fr. Robič, kateremu je bilo v državnem zboru izročeno celjsko vprašanje, katero mu je sedaj g. Berks tako temeljito zavozil, ali pa deželnega glavarja namestnik g. dr. Fr. Jurtela, ki je načelnik kluba slovenskih deželnih poslancev ter vsled tega po stari navadi nekaj naš vrhovni voditelj.

Če pa se sedaj nič ne ukrene, potem pa itak Slovenci nismo vredni, da se živimo. Potem naj se uresniči klic: Za nami potop!

Deželni zbor štajerski.

Dobili smo naslednje pojasnilo: V Šoštanju, dne 3. jan. 1903. Slavno uredništvo «Slov. Gospodarja», Maribor. V vašem cenj. listu z dne 1. t. m. se nahaja v poročilu iz dež. zbora neka pomota. G. Žičkar namreč ni stavil nikakega predloga, pač pa sem jaz stavil sledeči predlog: «Dež. zbor naj sklene, da se ustanovi na primernem kraju političnih okrajev Slov. Gradec ali Celje kmetijska šola z enoletnim tečajem in slovenskim podučnim jezikom za kmetijske sinove, ki so namenjeni se s kmetijstvom pečati.» Z velešovanjem Vošnjak. — K temu imamo pripomniti, da smo povzeli poročilo o zasedanju deželnega zbora po drugih listih, ki so vsi — torej pomotoma — imenovali Žičkarja kot predlagatelja. Izvirno poročilo iz deželnega zbora nam je zadnjič došlo prepozno.

Politični ogled.

Nadvojvodinja Marija Valerija se preseli s svojo rodbino na cesarski dvor ter bo pri očetu-cesarju opravljala na zunaj dolžnosti gospodinje. Njen dvor se v to svrhu pomnoži. Ako se ta vest uresniči, potem je gotovo, da so govorice o odstopu cesarja neosnovane.

Na Kranjskem napreduje nemškutarstvo. Velika nevarnost je, da bode prišla občina Jesenice pri prihodnji občinski volitvi v roke nemškutarjev. Nemški most do Adrije se pridno zida! — Ker se je nemškim Kočevcem dovolila cela nemška gimnazija, zahteva «Slov. List», da se morajo za Slovence kočevskega okraja na tej gimnaziji ustanoviti slovenske paralelke.

Česko-nemška pogajanja so se začela na Dunaju zadnjo soboto dne 3. t. m. Nemci iz Moravske so ob tej priliki izjavili, da se ne marajo posvetovati skupno z odposlanci iz Češke in tako se sedaj odposlanci iz Češke in odposlanci iz Moravske posebej posvetujejo. V imenu Čehov je naglašal dr. Pacak, da so za spravo. Toda jezikovno vprašanje se mora urediti ne samo na Češkem, ampak tudi na Moravskem in v Šleziji ter sploh v vseh deželah, koder prebivajo slovanski narodi. To je edino pravo stališče!

Avstrija in Rusija. Kakor smo poročali, prišel je ruski minister zunanjih stvari grof Lambsdorff na Dunaj, da se z našimi državniki pogovori, kako bi se dali skupno

preprečiti nemiri v Makedoniji. V prvi vrsti se mora ozdraviti gmotna uprava Makedonije. Največjo nezadovoljnost povzroča namreč sedanji način, da se uradnikom po več mesecev ali pa tudi celo leto ne izplačujejo nikake plače ter so navezani po večjem na darila in pa celo na ropanje pri krščanskem prebivalstvu, ki se upravičeno upira takemu nasilju. Da se odpomore temu glavnemu vzroku vednih uporov, nameravajo velesile uvesti nekako nadzorstvo. Gotov del dohodkov Makedonije se bo stekal v posebno blagajno, iz katere se bodo plačevali uradniki, ki pa v bodoče ne smejo biti izključno mohamedovci. Sodi se, da bodo velesile same vplivale na izvolitev uradnikov. Vse te spremembe bi pa seveda silno omejile vpliv sultanove vlade. Vsled tega se prav lahko zgodi, da se bo sultan na vso moč upiral takim spremembam z najrazličnejšimi izgovori, konečno bo pa ostalo le vse pri starem. Besedi, groženj in opominov, je sultan že vaje, kaj drugega se mu pa itak ni bati. Seveda se v tem slučaju pojavijo novi nemiri in priti utegne celo do vojske z Bolgarijo. Morda se v letu 1903 odstrani večja nevarnost se z razpravami, pogajanj in konferencijami, pozneje je pa nastop vojske nezogiben.

Avstrija in Ogerska. Dne 31. dec. po noči sta se avstrijski in ogerski ministrski predsednik zjedini zaradi pogodbe med obema državnima polovicama. Vsebina pogodbe se ni razglasila, ampak to se zgodi še le, ko se predloži pogodba državnima zboroma, da jo sprejmeta. Naši in ogerski vladni listi zatrjujejo, da bo pogodba obema državam na korist. Kdo pa to verjame?

Bolgarija. V bolgarskem sobranju je te dni predložil finančni minister Sarafov svoj govor o gmotnem stanju Bolgarije za leto 1903. Po tem proračunu ima Bolgarija še 2 milijona frankov primanjkljaja, a minister upa, da ga pokrije še do konec leta ter da se prihrani čez 7 milijonov frankov. Po tem proračunu znaša dohodek za leto 1903 98,107,000 fr., a izdatek 97,682,871 fr. Izvenredni trošek za železnice in morske luke Varna in Burgas je znašal 10,352,233 fr., pa se bode kmalu pokrila, ker so se tako železnice ko pristanišča dala dobro v najem. K temu je opomniti, da Sarafov ni v tem najemu, ki se je sklenil z nemškimi tvrdkami, videl nobene nevarnosti za narodno blagostanje bolgarskega prebivalstva. Slovan tako rad dela tlako!

Zanimivosti državnih proračunov. Silno poučen jezik govore državni proračuni

očeta, radi vas! Pred kaznijo vas ne morem varovati, ali delal bodem, kolikor mi bo mogoče, za vas, ako mi poveste odkritosrčno!»

»Jelica, ljubo dete! — za celi svet — reci, ako si bila res zapeljana«, prosi uboga mati in solze se ji vdero po licu.

»Mati, torej ste tudi vi zgubili zaupanje v mojo nedolžnost?« zakliče očita je hčerka.

»Ali ta skatljica —«

»Jaz ne vem, kako je prišla sem! Vem le to, da je nisem djala notri.« In pri tem je ostalo ubogo, mlado dekle, vkljub vsem prigovarjanjem nadzornika. Tako mu ne preostaje drugega, kakor spolniti ostali del njegove dolžnosti.

»Jelica, vi morate z menoj — ne morem drugače...«

Četrť ure pozneje stopita iz hiše v temno noč. Jelica gre omahuje na strani nadzornika. Njen ženin jo spremlja z žalostnim srcem. »Tolazi mamo, Anton«, ga prosi jokaje, ko je vzel slovo. »Reci ji, naj bo mirna, jaz sem nedolžna — nebo mi bo stalo na strani.«

III.

Globoko zamišljen je sedel nadzornik potem, ko je spravil Jelico v preiskovalni zapor in oddal bisere trgovcu. Tiho sedi in

spušča počasi oblake dima iz ust proti stropu. Današnji dogodek mu ne gre iz spomina. Zakaj je moral ravno on iti preiskavat k družini svojega nekdanjega prijatelja? In vendar je to storil rajši, kakor da bi bil prepustil komu drugemu, da je naznanil ubogi vdovi kolikor mogoče mirno strašno novico. In sedaj, — kaj naj premišluje, kaj naj misli o dekletu, ker skoraj ni mogoče, da bi bila zmožna takega dejanja? Seveda je bila zapeljana — pa od koga? Ključavničar je dober in pošten človek. Kako pa je prišla skatljica med cvetlice? Skatljica, ta je bila dokaz proti njeni nedolžnosti. Nadzornik se grabi za glavo. — Hm, zakaj bi pa res ne bilo? Še druge reči je že doživel!

S silo se skuša otresti teh misli — prime za košček časnika, ki je ležal pred njim; bil je tisti, v katerega je bila zavita skatljica z biseri. Oko se mu ustavi na neki pesmi, v kateri se prepeva lepa navdušena slovanska pesem. To ga raztrese in lahek nasmehljaj se mu prikrađa na ustnice. Nato ježno zamrmra nekaj pred se in obrne list, da bi nadaljeval. Pa ravno manjka zadnji del. Papir je bil iz poljskega časnika in odtrgan tako, da ga je še nekoliko ostalo v omenjenem časniku. Nadzornik je odložil papir, ne da bi se še kaj dalje brigal. Jutri hoče preiskovati naprej.

Drugi dan napiše v razne liste oklic, da se išče oni deček, ki je prinesel Jelici poročilo, naj pride v trgovino. Da bi se hitreje oglašil, razpisal je precej visoko nagrado, seveda iz svojega lastnega premoženja, ker se država ni brigala za tako reč — vendar se ni nikdo oglašil. Zasliši se enkrat vdovo, ženo in Jelici sestrčini — pa izpoved vseh teh mu naznanja le dobrosrčnost in poštenost jetnice, kakor tudi štedljivost in pridnost njeno ter mu izbižje popolnoma iz glave sumnjo, da bi jo zapeljal njen ženin. Poda se torej še enkrat k Jelici, govori ji na srce, ne kot sodnik, temveč nežno, ganljivo kot oče — ona pa ostane neomahljiva v svoji trditvi.

Vpraša jo še, ali morda nima kakega sovražnika, ki bi ji hudo želel. — Zlahtno srce deklice odgovori, da nima nobenega sovražnika, da bi ona zanj vedela.

Nadzornik se odstrani. Nobena dvomba — Jelica Tilčnik bode morala biti obsojena. Vse okoliščine govore proti nji, in kaj naj izda njeno zatrjevanje o nedolžnosti, ko pa se je pri njej našlo blago in še tako skrbno skrito! In vendar — čim več občeje z njo, tem bolj je prepričan o njeni nedolžnosti. Vedno premišluje, kako bi se dal ta nerazvozljiv voz razvozlati, vendar od nikoder pomoči!